

Yazım Kuralları — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

1. Bir editör, Ahmet Bey'in adıyla birlikte kullanılan bir hitap sözünü ve Ankara Caddesi adını metne geçirirken iki farklı yazım ilkesini uygulamıştır. Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel adla kullanılan unvan ile cadde adı büyük harfle yazılır.
- B) Özel adla kullanılan unvan küçük, cadde adı büyük harfle yazılır.
- C) Özel adla kullanılan unvan büyük, cadde adı küçük harfle yazılır.
- D) Unvan ve cadde adları yalnızca cümle başında büyük yazılır.
- E) Cadde adları büyük yazılırken unvanların yazımı değişkenlik gösterir.

Bir öğrencinin hazırladığı 2024 tarihli kültür dosyasında kitap, gazete ve roman adları ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Öğrenci, bu adların yalnızca birer metin adı değil, yazım bakımından da belirli bir kurala bağlı olduğunu belirtmiştir. Dosyada, kurum adlarıyla eser adlarının aynı ölçütle değerlendirilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

2. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Yayın ve eser adları, yazımında büyük harf kullanımını gerektiren adlandırmalardır.
- B) Kurum adları ile eser adları her durumda aynı biçimde yazılır.
- C) Roman adlarında büyük harf kullanımı yalnızca 2024 yılında geçerlidir.
- D) Gazete adları, kitap adlarından farklı olarak küçük harfle başlar.
- E) Eser adları yazım kuralları dışında bırakıldığı için özel bir ölçüte bağlanmaz.

3. “Teyze” sözcüğünün Ayşe adıyla birlikte bir hitap olarak kullanılmasıyla “teyzem” biçiminde aile ilişkisi bildirmesi arasındaki fark aşağıdakilerden hangisinde doğru açıklanmıştır?

- A) İlk kullanımda büyük, ikinci kullanımda küçük harfle yazılır.
- B) İlk kullanımda küçük, ikinci kullanımda büyük harfle yazılır.
- C) Her iki kullanımda da mutlaka büyük harfle yazılır.
- D) Her iki kullanımda da mutlaka küçük harfle yazılır.
- E) Yazım biçimi, sözcüğün cümledeki yerine göre belirlenir.

Bir gezi yazısında yazar, önce Van Gölü'nün çevresindeki doğal güzellikleri, sonra da bu bölgedeki yerleşim alanlarını anlatır. Göl adındaki ikinci sözcüğün yazımı üzerinde özellikle duran yazar, aynı ilkenin ova, tepe ve dağ adlarında da görülebileceğini söyler. ----. Böylece coğrafi adların yazımında genel adların da belirli durumlarda önem taşıdığı anlaşılır.

4. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Özel adla birlikte kullanılan göl, ova, tepe ve dağ gibi yer adları büyük harfle yazılır.
- B) Ülke, il, ilçe, sokak ve cadde adları büyük harfle yazılır.
- C) Dergi, gazete, kitap ve roman adları büyük harfle yazılır.
- D) Özel adların önünde bulunan lakap ve unvanlar büyük harfle yazılır.
- E) Akraba adları yalnızca unvan sıfatı olduğunda büyük harfle yazılır.

Bir şehir rehberinde İstanbul Boğazı, Galata Kulesi ve İzmir Caddesi aynı bölümde ele alınmıştır. Yazar, bu adlarda yer alan genel tür bildiren sözcüklerin, özel adla bütünleştğinde ayrı bir yazım değeri kazandığını belirtmiştir. Buna karşılık, genel anlamda kullanılan yer-yön bildiren sözcüklerin her durumda aynı biçimde değerlendirilemeyeceği de vurgulanmıştır.

5. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Özel adın parçası olan coğrafi ve yerleşim bildiren sözcükler büyük harfle yazılabilir.
- B)** Yer adı içeren her sözcük, bağlamdan bağımsız olarak büyük harfle yazılır.
- C)** İstanbul Boğazı ve İzmir Caddesi aynı tür yer adlarını gösterir.
- D)** Genel anlamda kullanılan yer bildiren sözcükler her zaman büyük harfle yazılır.
- E)** Galata Kulesi'ndeki her sözcük, yalnızca eser adı olduğu için büyük yazılır.

Bir araştırmacı, “Büyük Türkçe Sözlük” adlı eserden yararlanarak eski yer adlarını incelemiştir. Çalışmasında Çukurova, Erciyes Dağı ve Cumhuriyet Caddesi örneklerini aynı başlık altında toplamış; ancak bu örneklerin yazımını tek bir nedene bağlamamıştır. Ona göre doğru değerlendirme, adın bir eser mi yoksa belirli bir yer mi olduğunun yanı sıra, genel tür bildiren sözcüğün özel adla birleşip birleşmediğine de bakmayı gerektirir.

6. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A)** Eser adları ile yer adlarının büyük harfle yazılmasında farklı ölçütler bulunabilir.
- B)** Genel tür bildiren sözcüğün özel adla birleşmesi yazım değerlendirmesinde önem taşır.
- C)** Çukurova, Erciyes Dağı ve Cumhuriyet Caddesi aynı yazım kuralının doğrudan örnekleridir.
- D)** Bir adın eser veya yer adı olması, yazım değerlendirmesinde dikkate alınabilir.
- E)** Yer adlarının yazımı belirlenirken adın yapısı ve kullanım biçimi göz önünde tutulabilir.

Bir yayınevinin 2023'te hazırladığı yazım kılavuzunda örnekler, sözcüklerin tek başına mı yoksa başka bir özel adla birlikte mi kullanıldığına göre düzenlenmiştir. “Hala” sözcüğü bir aile büyüğünü belirtirken başka, bir kişiye hitap ederken başka işlev üstlenmektedir. Benzer biçimde “dağ” ve “cadde” sözcükleri de özel adın parçası olduklarında farklı bir yazım görünümü kazanır. Bu nedenle yalnızca sözcüğü tanımak, doğru yazımı belirlemek için yeterli değildir.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A)** Bir sözcüğün yazımı, özel adla kurduğu ilişki ve cümledeki işlevi dikkate alınarak belirlenebilir.
- B)** Akrabalık bildiren sözcükler, kullanım biçiminden bağımsız olarak büyük harfle yazılır.
- C)** Dağ ve cadde sözcükleri özel adın parçası olsa da küçük harfle yazılır.
- D)** Yazım kılavuzlarında örnekler yalnızca 2023 yılındaki kullanımları kapsar.
- E)** Bir sözcüğün doğru yazımı, o sözcüğün sözlük anlamı bilinmeden kesinlikle belirlenemez.

I. Türkiye'nin başkenti Ankara, bu sabah yoğun yağış aldı. II. Van gölü çevresindeki kuş türleri araştırmacıların ilgisini çekiyor. III. Elif Hanım, araştırma sonuçlarını toplantıda sundu. IV. Mehmet Amca, çocuklara eski fotoğrafları gösterdi. V. Akşamları Yaprak Dökümü romanını okuyorum.

8. Numaralanmış cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Yazıda baş harf seçimi, sözcüğün tek başına taşıdığı anlama göre değil, cümledeki kullanımına göre de belirlenebilir. “Teyze” sözcüğü bir aile başını bildirdiğinde başka, bir kişinin adıyla birlikte saygı bildirdiğinde başka değerlendirilir. “Ağrı Dağı” örneğinde ise genel tür bildiren sözcük, özel adla birleşerek farklı bir görev üstlenir. Bu örnekler, yazımda sözcüklerin cümle içindeki konumunun dikkate alındığını göstermektedir.

9. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yazımda baş harf kararı, sözcüğün kullanım görevine göre değişebilir.
- B) Akrabalık bildiren sözcükler, hangi görevde kullanılırsa kullanılsın büyük yazılır.
- C) Dağ ve ova adları, özel adla birleşmese de büyük harfle başlatılır.
- D) Yayın adları, içerdikleri özel adlara bağlı olarak küçük harfle yazılır.
- E) Cadde ve sokak adları, özel ad niteliği taşımadıkları için küçük yazılır.

10. “Teyze Ayşe, Ağrı Dağı'nı anlatan ‘Kürk Mantolu Madonna’ romanını okurken dağın eteklerinden Atatürk Caddesi'ne geçti.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akrabalık bildiren ad, kişi adıyla birlikte saygı bildiren bir kullanım kazandığında büyük başlatılabilir.
- B) Dağ ve cadde sözcükleri, her kullanılışta büyük harfle başlatılır.
- C) Yer adları, yalnızca cümle başında bulunduklarında büyük harfle yazılır.
- D) Kitap ve roman adları, metin içinde anıldığında küçük harfle yazılır.
- E) Akrabalık bildiren bütün sözcükler, kişi adı bulunmasa da büyük harfle yazılır.

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. A

6. C

7. A

8. B

9. A

10. A

Çözümler

1. Ahmet Bey örneğinde özel adla birlikte kullanılan unvan, Ankara Caddesi örneğinde ise cadde adı söz konusudur. Her iki ögenin de büyük harfle yazılması gerektiği A seçeneğinde birlikte verilmiştir; B ve C kurallardan birini tersine çevirir.
2. Parça, kitap, gazete ve roman adlarının yazım bakımından ortak bir kurala bağlı olduğunu ve kurum adlarından ayrıldığını bildirir. Bu nedenle A çıkarılabilir; B, D ve E parçadaki ayrımı bozar, C ise zamansal bir sınırlama ekler.
3. Akraba adı bir hitap veya unvan değeri kazandığında büyük harfle yazılır; aile ilişkisini bildiren yalın kullanımda bu değer bulunmaz. Bu ayrımı doğru veren A seçeneğidir; B tersine çevirir, C ve D kapsamı gereksiz biçimde geneller.
4. Boşluktan önce göl, ova, tepe ve dağ adları; sonrasında ise coğrafi adların yazımı anlatılmaktadır. Bu akışı doğrudan tamamlayan A seçeneğidir. Diğer seçenekler gerçek yazım kuralları olsa da parçadaki coğrafya bağlamını sürdürmez.
5. Parça, genel tür bildiren sözcüklerin özel adla birleştğinde büyük harfle yazılabileceğini; bunun bağlama bağlı olduğunu belirtir. A bu koşullu yargıyı korur. B ve D bağlamı yok sayar, C farklı yer adı türlerini eşitler, E ise gerekçeyi yanlış geneller.
6. Parça, örneklerin aynı başlıkta bulunmasına rağmen tek bir nedene bağlanamayacağını açıkça belirtir. Bu nedenle C'ye ulaşamaz. A, B, D ve E parçadaki farklı ölçütlerin birlikte değerlendirilmesiyle desteklenmektedir.
7. Parça, “hala”, “dağ” ve “cadde” sözcüklerinin işlev ve özel adla ilişki bakımından farklı değerlendirilebildiğini anlatır. A bu genel sonucu doğru verir. B ve C koşulları yok sayar, D zamansal bir sınır ekler, E ise parçanın desteklemediği kesinlikte bir yargıdır.
8. II. cümlede Van Gölü ifadesindeki ikinci sözcük, özel adla kullanılan coğrafi tür adı olduğu için büyük yazılmalıdır; bu nedenle yanlışlık bu cümlededir. III. cümledeki Hanım sözcüğü ise özel adla birlikte kullanılan bir unvan olduğundan doğru yazılmıştır.
9. Parçada, aynı sözcüğün cümledeki görevine göre farklı değerlendirilebildiği belirtilmektedir. Bu nedenle baş harf kullanımında sözcüğün kullanım görevi dikkate alınabilir. B seçeneği her durumda büyük yazılma sonucuna götürdüğü, C özel adla birleşme koşulunu kaldırdığı, D ve E ise ilgili adların büyük yazılması kuralıyla çeliştiği için yanlıştır.
10. “Teyze Ayşe” kullanımı, akrabalık bildiren sözcüğün kişi adıyla birlikte unvan değeri kazandığını göstermektedir. Bu durumda ilgili sözcük büyük harfle başlatılır. B seçeneği her kullanışta büyük yazılma sonucunu çıkararak koşulu genişletmekte, C cümle içindeki özel yer adlarını açıklayamamakta, D roman adlarının büyük yazılması kuralına ters düşmekte, E ise kişi adıyla birlikte kullanım koşulunu kaldırmaktadır.